

Elektroenergetyka polska 2002

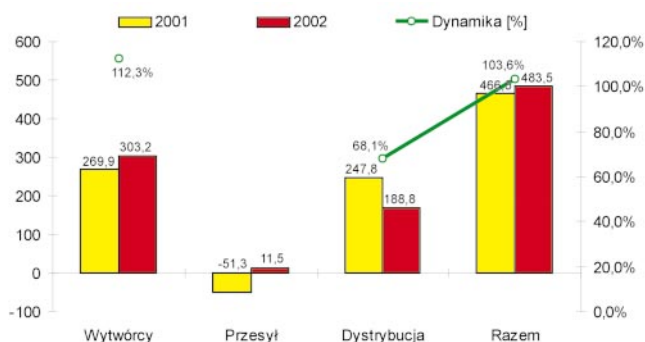
Wyzwania roku, wybrane porównania z trzech kwartałów 2002, prognozy¹⁾

Dla elektroenergetyki końca 2002 roku spośród wielu wyzwań do najistotniejszych zaliczyć można:

- złamanie dotychczasowych zasad podatkowych (akcyza),
- nowelizację *Prawa energetycznego*,
- nieczytelne i niewyjaśnione nadal reguły prywatyzacji i restrukturyzacji sektora elektroenergetycznego.

Nałożenie akcyzy, łamiąc dotychczasowe reguły obciążenia podatkowego elektroenergetyki, przyniosło szkodę przede wszystkim w obszarze inwestycyjnym. Inwestowanie kapitału w sektor o niestabilnych i trudnych do oszacowania warunkach w dłuższym horyzoncie czasu stało się zbyt ryzykowne. Widoczne symptomy to spowolnienie procesów prywatyzacyjnych i pomniejszenie wartości podmiotów gospodarczych polskiej elektroenergetyki (w procesach prywatyzacyjnych), a niewidoczne (trudne do oszacowania), to przede wszystkim złamanie wiary w przewidywalność kosztów wytworzenia produktów elektroenergetyki.

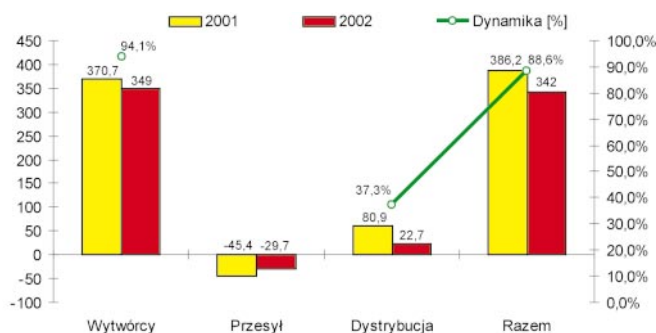
W pierwszym półroczu roku 2002 koszty podatku akcyzowego obciążły wytwórców kwotą 552,9 mln zł, a jego udział w kosztach uzyskania przychodów przekroczył 7%. Do końca roku wartość ta zdecydowanie wzrosła, jako że został wprowadzony w ostatnich dniach marca 2002 roku. Wskaźnik rentowności przychodów w I półroczu (bez kosztów finansowych) był mniejszy o ponad 1/3 niż w tym samym okresie roku 2001.

Rys. 1. Wynik finansowy netto z całokształtu działalności w relacji I półrocze 2000/I półrocza 2001 [mln zł]

¹⁾ W artykule wykorzystano zbiory i opracowania własne, a także ARE SA.

Wynik finansowy netto całego sektora z całokształtu działalności był wyższy o 3,6%, ale na sprzedaży energii elektrycznej niższy o 11,4%.

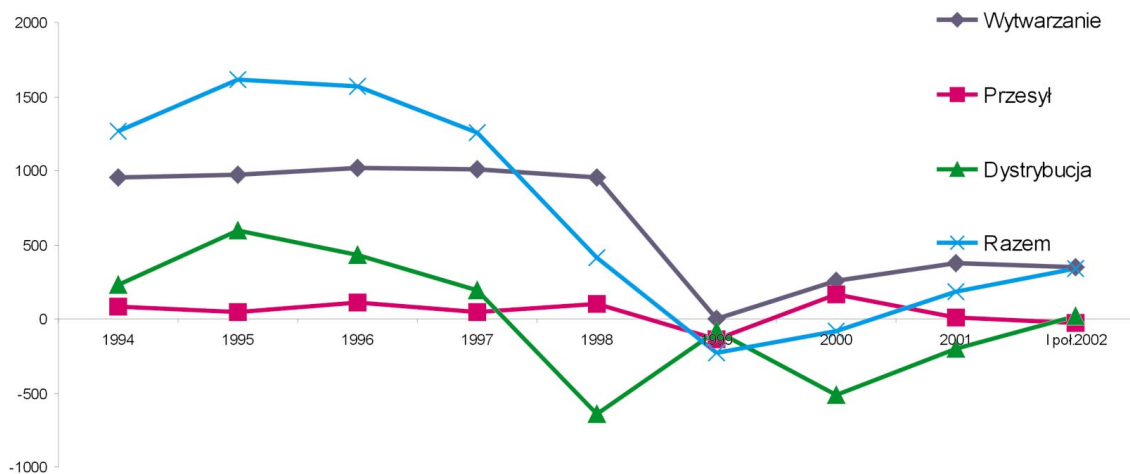
Rys. 2. Wynik sprzedaży energii elektrycznej z uwzględnieniem kosztów finansowych w relacji I półrocze 2000/I półrocza 2001

Wyjątkowe w 2002 roku były relacje przyrostu cen energii elektrycznej do wzrostu cen węgla. Te pierwsze wzrosty o prawie 10%, a drugie nieco ponad 5%. Tak korzystne relacje zapewne się nie powtórzą! Po pierwszym półroczu 2002 zysk brutto na sprzedaży energii elektrycznej dla podsektorów jest nadal bardziej wypadkową decyzji taryfowych niż wyrazem efektywności zarządzania.

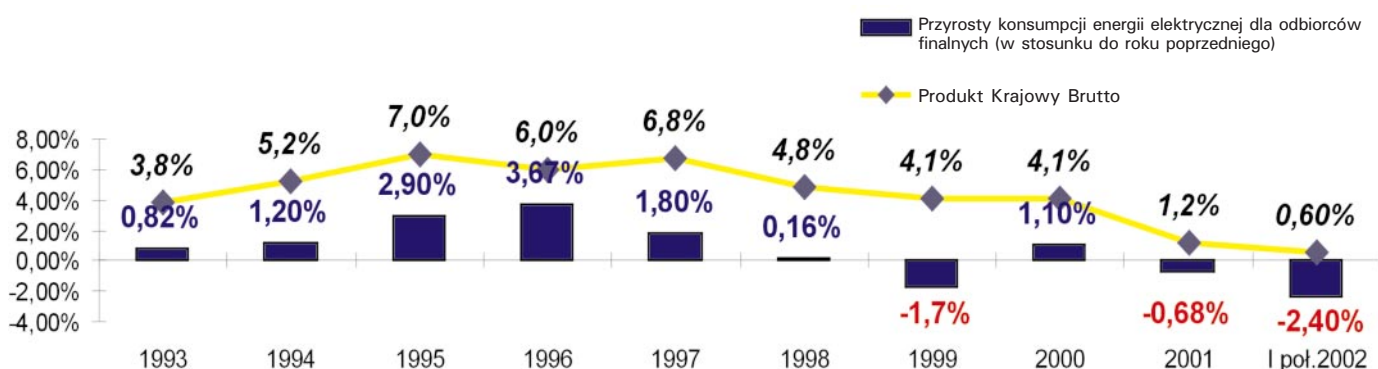
Utrzymuje się nadal wyraźna zależność pomiędzy Produktem Krajowym Brutto a wielkością sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom finalnym. Zdaniem Autora niniejszych rozważań to wynik nie tylko sytuacji gospodarczej kraju, ale także (a może przede wszystkim), pomniejszania atrakcyjności energii elektrycznej w stosunku do innych nośników energii i „impotencji” marketingowej spółek dystrybucyjnych.

Energia elektryczna obciążona nadmiernie podatkami (VAT, akcyza – jedne z najwyższych w Europie), kosztami restrukturyzacji części polskiej gospodarki (upadłości, nieściągalne należności dużych sektorów gospodarki – górnictwo, hutnictwo, PKP) stała się niekonkurencyjna.

Nowelizacja *Prawa energetycznego* z 24 lipca 2002 roku wprowadzana przede wszystkim z potrzeby dostosowań do wymagań przyszłego funkcjonowania w strukturach Unii Europejskiej, wniosła zmiany zasadnicze.

Rys. 3. Zysk brutto na sprzedaży energii elektrycznej [mln zł rzeczywistych]

Rys. 4. Sprzedaż energii elektrycznej odbiorcom finalnym (porównanie rok do roku) a przyrost Produktu Krajowego Brutto

Najistotniejsze ze wspomnianych zmian, a niosące poważne wyzwania, to:

- usunięcie klauzuli uprzywilejowania obywateli i podmiotów gospodarki polskiej,
- dostęp do informacji we wszystkich istotnych obszarach funkcjonowania polskiej elektroenergetyki (sprawozdania finansowe, inwestycje i przedsięwzięcia legislacyjne, ...),
- powinność współuczestniczenia w budowie energetycznych sieci transeuropejskich.

Jeśli na te zmiany nałożyć fakty, że ceny energii elektrycznej w Polsce dla odbiorców dużych już są wyższe niż w wielu krajach Unii Europejskiej, struktury organizacyjne podmiotów elektroenergetyki polskiej nie mają możliwości racjonalizowania kosztów w całym ich łańcuchu (od paliwa po dystrybucję i obrót) – to nowelizacja *Prawa energetycznego* kreuje niezwykle pilną potrzebę dostosowania polskiej elektroenergetyki do wymagań konkurencji (przede wszystkim zewnętrznej).

Proces prywatyzacji, zmiany organizacyjne, nieczytelność strategii całego sektora wywołują więcej emocji społecznych i pożytków dla politycznych błazeństw niż wyznaczają istotne obszary działań dla zarządzających podmiotami gospodarczymi polskiej elektroenergetyki.

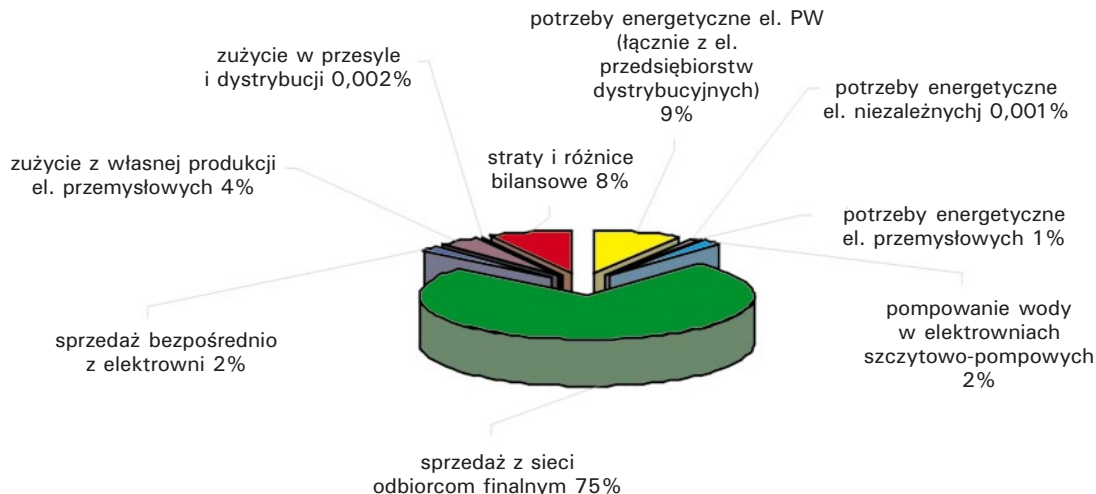
Ten stan rzeczy w 2002 roku prowokuje do zarzutów zmarnowania nie tylko czasu, ale i wysiłku intelektualnego wielu!

Po dziewięciu miesiącach roku 2002 w krajowym bilansie energii elektrycznej zaobserwować można dwa znaczące zjawiska: wyraźne zmniejszenie produkcji i zużycia krajowego przy równoczesnym zwiększeniu zarówno importu jak i eksportu energii elektrycznej.

Po stronie przychodów w krajowym bilansie import stanowi 3%, a eksport po stronie rozchodów 8%. Produkcja energii elektrycznej ogółem była mniejsza o 2,44%, a zużycie krajowe o 2,5%. Elektrownie zawodowe wyprodukowały mniej o 2,63%. Sprzedaż z sieci odbiorcom finalnym była mniejsza o 1,45%, a sprzedaż bezpośrednio z elektrowni, choć nie waży, była wyższa o ponad 37%.

Straty i różnice bilansowe w danych statystycznych zmniejszono o ponad 14%, ale do tego wskaźnika nadal podchodzę bardzo sceptycznie, gdyż wynika on z innych powodów niż tylko zmniejszenie strat.

W strukturze krajowego zużycia energii elektrycznej nie wystąpiły istotne zmiany w stosunku do tego samego okresu roku poprzedniego.

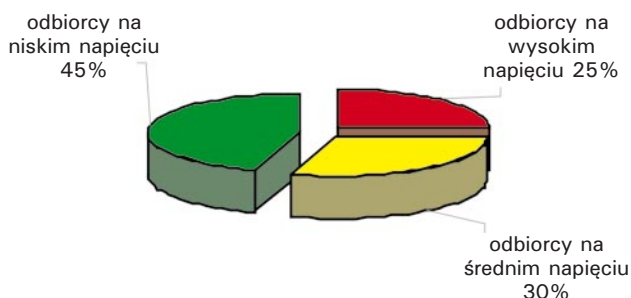

Rys. 5. Struktura krajowego zużycia energii elektrycznej [%]

Traktując bilans energii elektrycznej sektorowo (w porównaniach III kwartały 2002/III kwartały 2001) zwrócić można uwagę na następujące fakty:

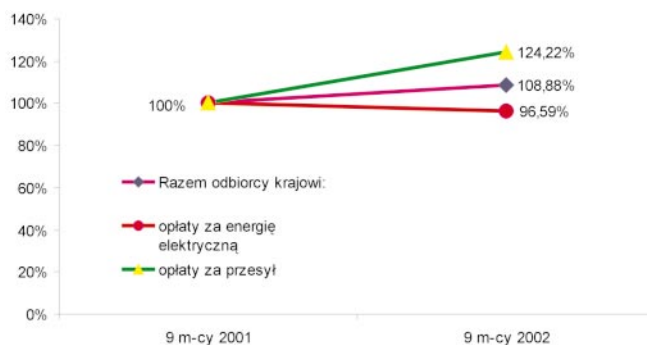
- ◆ zmniejszenie o prawie 11% produkcji w elektrowniach wodnych z ich udziałem w strukturze produkcji całkowitej około 3%,
- ◆ wzrost o 15,7% ilości energii elektrycznej wprowadzonej do sieci z importu,
- ◆ zmniejszenie o 3,15% ilości energii oddanej do sieci z elektrowni zawodowych,
- ◆ znaczące zmniejszenie sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom na wysokim napięciu – 6,44% (przy jednej z najwyższych cen w Europie).

W strukturze sprzedaży energii elektrycznej utrzymuje się tendencja z ostatnich lat do pomniejszania sprzedaży energii na wysokim napięciu i nieznaczny, ale stały wzrost udziału odbiorców na niskim napięciu.

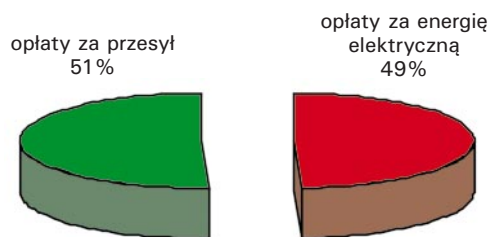

Rys. 6. Struktura sprzedaży energii odbiorcom finalnym

Po trzech kwartałach roku 2002 utrzymały się także tendencje z ostatnich lat dotyczące zmian w strukturze opłat za energię elektryczną.

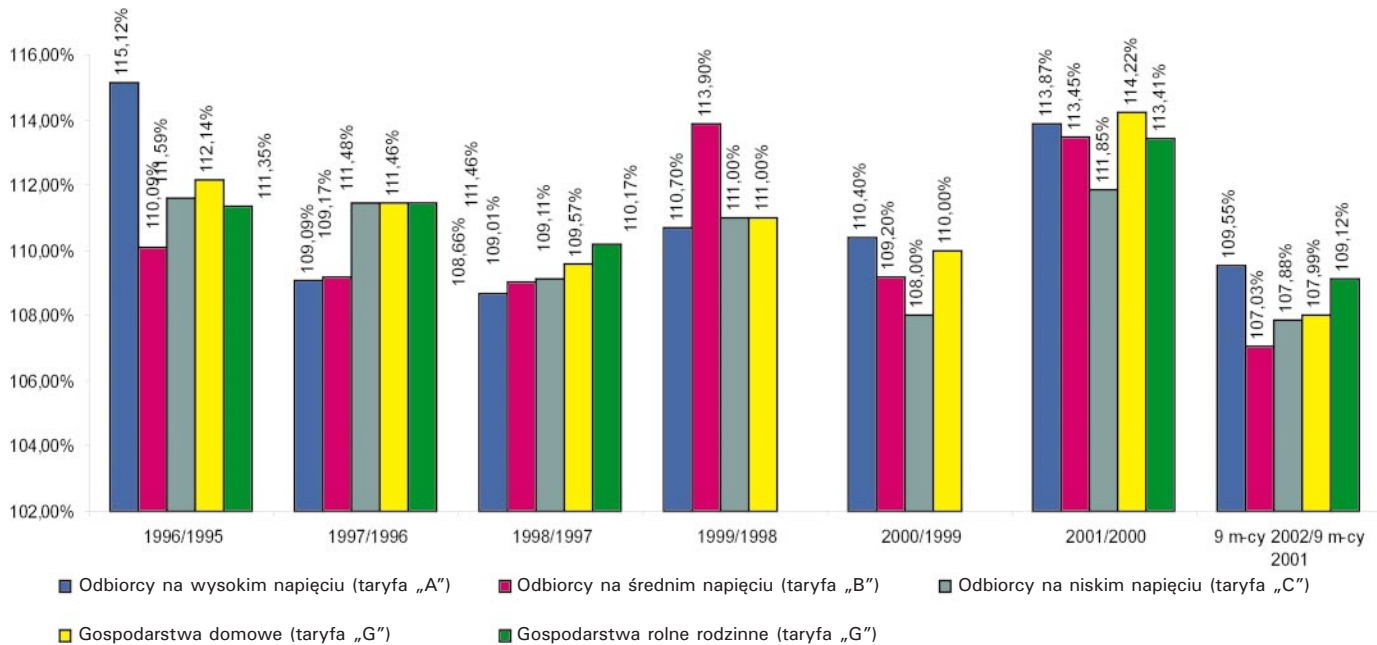

Rys. 7. Zmiany w strukturze opłat dla odbiorców krajowych w ciągu 9 miesięcy 2002/9 miesięcy 2001

Rys. 8. Struktura opłat w ciągu 9 miesięcy roku 2002

Ceny energii elektrycznej uśrednione dla odbiorców krajowych wzrosły o 8,8%. Zmiany cen dla poszczególnych grup odbiorców, tak jak w porównaniach wieloletnich, niosą znamiona przypadkowości i wynikają raczej z bilansowania tego, co zapisano w ustawie budżetowej na rok 2002 i decyzji taryfowych.

Rys. 9. Dynamika wzrostu cen energii dla poszczególnych taryf odbiorców [zł/MWh]

Obserwacja tego zjawiska w ostatnich kilku latach wskazuje jednoznacznie na popełnianie „grzechu zaniedbań” w strategii wiarygodnej i przewidywalnej długookresowo polityki cen energii elektrycznej dla poszczególnych grup odbiorców, przede wszystkim w aspekcie marketingowego traktowania rozwoju rynku.

Wyniki gospodarcze podmiotów polskiej elektroenergetyki po dziewięciu miesiącach 2002 roku, ale także porównania niektórych wskaźników długookresowo, prowokują do postawienia następujących tez:

- sprzedaż energii elektrycznej nadal będzie się zmniejszać, stąd rozkład kosztów stałych, ale i koszt utrzymania nie konsumowanych mocy wytwórczych pomniejszy konkurencyjność produktu polskiej elektroenergetyki,

- wysokość i nieprzewidywalność obciążeń kosztowych (fiskalne i inne) utrudnia wszelkie procesy inwestycyjne i pomniejsza wiarygodność strategów,
- ostatnia nowelizacja *Prawa energetycznego* finalizuje nieodwracalnie otwarcie rynku energii elektrycznej dla otoczenia zewnętrznego (Unia Europejska i nie tylko) i wymusi na podmiotach gospodarczych energetyki polskiej znaczącą redukcję kosztów i obniżenie cen energii elektrycznej bądź wyeliminuje ich znaczącą część.

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA UPS 2003

Urządzenia bezprzerwowego zasilania i zasobniki energii

Jachranka k/Warszawy, 28–29 stycznia 2003 r.

Stowarzyszenie Elektryków Polskich wraz ze współpracującymi czołowymi firmami UPS działającymi w Polsce oraz placówkami naukowo-badawczymi przystąpiło do zorganizowania Ogólnopolskiej Konferencji UPS 2003 – realizując tym samym postanowienie uczestników konferencji UPS 2001, która odbyła się w listopadzie 2001 r. Konferencja kierowana jest głównie do użytkowników systemów, ale także do projektantów, producentów i integratorów systemów. W Konferencji przewidziano udział autorów zagranicznych, prezentujących najnowsze osiągnięcia światowe. Bezpośrednim organizatorem konferencji jest COSiW SEP.

Przewiduje się zorganizowanie warsztatów problemowych, zaadresowanych do użytkowników UPS. Oddzielnie przewidziano wystąpienie firmowe o charakterze promocyjnym. Konferencji będzie towarzyszyć wystawa, która umożliwi firmom szczegółowe zaprezentowanie swoich osiągnięć i ofert oraz pozwoli nawiązać kontakty techniczne i biznesowe.

Nastąpi pierwsza w Polsce demonstracja publiczna ogniwa paliwowego (*APS Energia*)

Problematyką nurtującą środowisko zajmie się powołane Forum Firm UPS.

Więcej informacji na stronie www.cosiw.sep.com.pl

Zgłoszenia uczestnictwa w Konferencji prosimy kierować pod wskazanym niżej adresem:

CENTRALNY OŚRODEK SZKOLENIA I WYDAWNICTW SEP
ul. Filtrowa 67 D (wejście od ul. K. Warszawskiego 1),
02-055 Warszawa

tel. (0-22) 825 88 04-6, fax (0-22) 825 23 49
e-mail: cosiw.sep@sep.com.pl